

MIROSZLÁV KRLEZSA:

Alkonyatkor

A KÉKSÉG távol függőnye fölött
vén templomtorony — bölcsfényű fárosz,

est-hullámok görcse, halálos,
út vonaglik, sir a sovány rozs,

a rét víg ösvényt lobogtat, szalaszt,
ballag a föld, a mogorva paraszt,

míg rézkupolán bűg a szél
s táncoltat szélkakast.

A FÖLD ledől a torony lábánál, ásít.

Fák gyökere valami mély tudásig
mélyebbre mászik,
ahol álmodnak sápadt arcok
ezer szent égi galambot.

A folyón a szél, mint hirtalan hárfán harsog
és szétesztja magát,
kapnak belőle galambok, füstkarikák,
ó, füledt, bűzös pocsolyák,
a szél ma este megmutatja magát;

jelzi, hogy van, hogy mámor, tavaszi vád,
s úsznak vele vitorlák, kompok, csónakok,
s penészes léghajóként az üres templomok.

A SZÉTÖMLÖTT víz kivirágzik,
villámhárítón szél danázik.

A nap tűt szúr lombok kontya hegyébe,
a kék táj távol függönyébe.

Fojtja a földet hullámok kéke,
és már nem tudni: föld-e, ég-e.

Folyik az idő számtalan képe,
vele a dolgok alkonyi menetelése.

Láthatár szélén az öreg torony
teteje csillog az alkonyaton,
ez a távol tükrös viszfénye.

Az ég kavarja patakok sötét habját,
a fák csepegnek, gyerekek almát ráznak.

Az almák úgy gurulnak, mint piros gumilabdák,
illatos hús friss illatokat áztat.

Malmok a szélben, messze ugatás,
csend folyik a toronyról. Babonás
ének félhangon gurguláz
és könnyű fecske szórja füttyeit.

A kékség zeng, a csendben tovaring.
A szélben nyírfa rezzen,
jegenye susog, nyár nyújtja ágát,
akác lóbálja füstölő virágát,
hársból méz buggyan bő cseppekben.

Lombhimes, mélyülő ligetben
levél, fényben lágyan feresztve,
a torony alatt nyíl a nyári este.

A TORONYRÓL mint az idő néz szét a távol.

A jegenye szinte költők szaván szól,
a dolgok titkosak s némák a torony magasából.

Legyűrve fekszenek torony alatt a tárgyak,
a föld leveti súlyát, lebeg, mint könnyű látszat,
és Neked, Égi Herceg,
ékíti koronádat!

A pillantás, mint hal hányja magát,
s míg lent zajongnak ludak és kacsák,
s vén háztetőkön cicák surrannak át,
a tekintet a toronyról messze úszik.

Hegyeket, erdő-hullámok kaptatóit,
mind elnyeli az úszó Értelem,
a kis emberi mozdulásokat
s a makacs kocsizörgést odalenn.

A TORONY alatt temető: koponyák beszélgetése.
Szomorúfűz halott vitéz felett,
ki ajkán kedvese nevével elesett,
és ágyudörejjel volt hangos temetése.

Torony alatt émelygő suttogás, rothadt galyak,
itt lányok asznak s lusta agarak:

így suttog a száraz, erjedő, őszi ág,
és esti várakozások és leány-imák.

A TORONY alatt özléptek kultusza dívik,
a bús fasor alatt reménytelen a sírig.

Itt óra kongat, világít a hold,
az élet, mint vén emlékkönyv, lakatolt,

mint gyermek értelmetlen motyogása,
a dolgok édesfájó megfogása,

kiáltás részeg összerogyása,
és köszálás és örök félrelépés,

éj-posztó előtt szomorú kérdés,
és örökös, néma, nagy menekülés,
csillagpályán céltalan szembeszegülés.

A TORONY alatt tücsök zenéje,
őszi színek halnak a nő ölébe,

vér, amennyit csak a részeg szív kibír,
templom alatt szerelmi idill:

hattyúnyak puha íve,
kis rezdülések titkos míve.

Füstös edényből tömjén-karikák,
orgona-sípon hangos trombiták,

füst-ecset után hátrahagyott nyom,
a tűzhelyen láng, szeder a dombon,

meleg szobáért sírás a ködből,
befeléfordult állapot,
mikor az álom izzásba fog,

és mikor viharos éjjel
óraütések folynak széjjel.

A TORONY körül áhít az erdő. A magosba.

Minden ág egy-egy kapaszkodása
sötét ereknek napra, fényre.
A domb sötétkék tetejére
törzsek ülnek, sok néma pózna.

Sápadt emberek, akár a mérgegombák
kússzák az erdőt, állatüvöltés
az emberek hangja, akik az erdőt bontják,
hogyanomorukon fogyjon a sok búsra nőtt rés.

Vágnak az emberek tönköt, küszöböt, ládát,
hullának, hozománynak, lakomáknak cirádát.

Acél kés a törzsekbe vájva vág
bitót és furulyát.

ERDŐ és ember fölött ór a torony,
és ősi dalt dudol a bronzharangokon:

hogyan folyunk mi is és folyik miértünk minden elem,
a nagy szétszakadásban mi sem maradunk épen.
Növények, kövek, állatok megkavart tengerében
kivirágzik ma is a végtelen.

Mi virágunk és miértünk színek virágzanak
s hervadnak hangok és forrás reped,
iszik véres és forró sziveket

az isten tornya alatt,
hol az ég csillag-pókhálója rezeg.

És nagy halotti mise az este,
és minden az Isteni Testnek Teste.

A TORONY örökös, mint borostyánnal befutott bástya,
ügyel a furulyákra, a vízcsobogásra..

A torony örökös, mint fehér barok figura.
Erdőhullám felett kátrányos felhő gomolya:
sűrű és sötét és villamos a borúja.

De egy sakkozó Ismeretlen Valaki
a barok bástyát gyárkéménnyel üti.

A KÉMÉNY kék hullám felett mint gőzhajó pipál,
sziréna szól, szíj csattog, zúg a gyár.

A táj felett a kémény mint óriás tapos,
s az Úr Szeme a tornyon merev és fagyos.
római karddal, százados halott órhelyen.

Milyen új bűnök nőnek, milyen új gyöttelek,
az emberek lépte miért oly tört-alázatos?

Szántóföldek és furulyaszó felett
a kémény zúg fel magából éneket.

Köves boltíven, öreg tornyon át
kémény dalolja a lángok dalát.

BENNÜNK mint véres forrás fő a láva,
az ember meleg állat az ég alatt.
Tenyerünkön a kenyér bimbóba fakad,

s a vérünk csillagos a langyos éjszakákba.
És a mi húsunk üstökös-virágú,
az ember láva, nem viszbábú.

Az emberben harminchárom íjj feszül,
a keze könnyű, szinte elrepül,
s hajóval teli kikötő vagyunk mi legbelül.

HÜMMÖG a vén torony s gyújt fénynek nedves fagygut,
s füstfelhő gyűl, gépeknek zúg a hangjuk.

Az égen is csalóka képekből elég:
ujjak, szívek és lelkek szégyenéből,
elég, elég a mindenség énekéből!

Már új vitorla nő és új evezés készül;
bennünket láz visz, bennünket mámor fésül.

s füsttel akarunk állni az út jeléül:
nem lesz itt oltáron méla váza,
se apokalipszis, se angyalsisak villanása.

MINDENNAPOS a gépek mozdulása:
úgy lát a gép mindent, amilyen.
A gép a tornyot döngeti, rázza
és egyre húny a fény a gyertyák szemiben.

Elég a szentek vére, a katakomba, hal,
a gép szelet már más arcokon kavár,

ó, elég a sár, a döglődés, a kátyú,
már jár a szív s a vér friss buzogású,
mint hajó indul üvegpartra,
hogy örüljön a test s az emebr gyötrött arca.

A GYÁRKÉMÉNYEK úsznak, mint hajók alkonyatkor,
és gomolyog a füst és riadt szikrákat szór.

Völgyek, mezők, bús emberek fölött
a kémény ég, mint fénytorny és sziréna hörög.

A gépdübbörgés alvó tetőkön kapar,
s új jelnél kettéválik a jobb meg a bal.

DALOL a kémény kormosan, ólmosan, barnán,
az alkony szürke, felhős, langyos halmán,

mikor a tornyok zengnek hamvas szonettekét,
füstfelhő füstviharral fenyeget.

És míg a torony őriz csontvázakat,
a füst fölötte foszlánnyá szakad,

bosszul, mint láng és gleccser-áradat.
Dalol a kémény séták avaros magányán,
az intim mérleg minden csepp mozdulásán,

fából baragott szentek csillogó vértjén,
az átszúrt szívek számtalan miértjén,

féreg-félelmen, harang-éneken,
ködök szürkéjén és pléhistenen:

üvegházba ülteti át a földet.

HOGY a föld húga fényes meteoroknak,
és hogy lebeg az égen, mint egy kigyulladt csillag.

Csillagos körök mozgó hullám-rajában,
égő éonok arany pókhálójában,

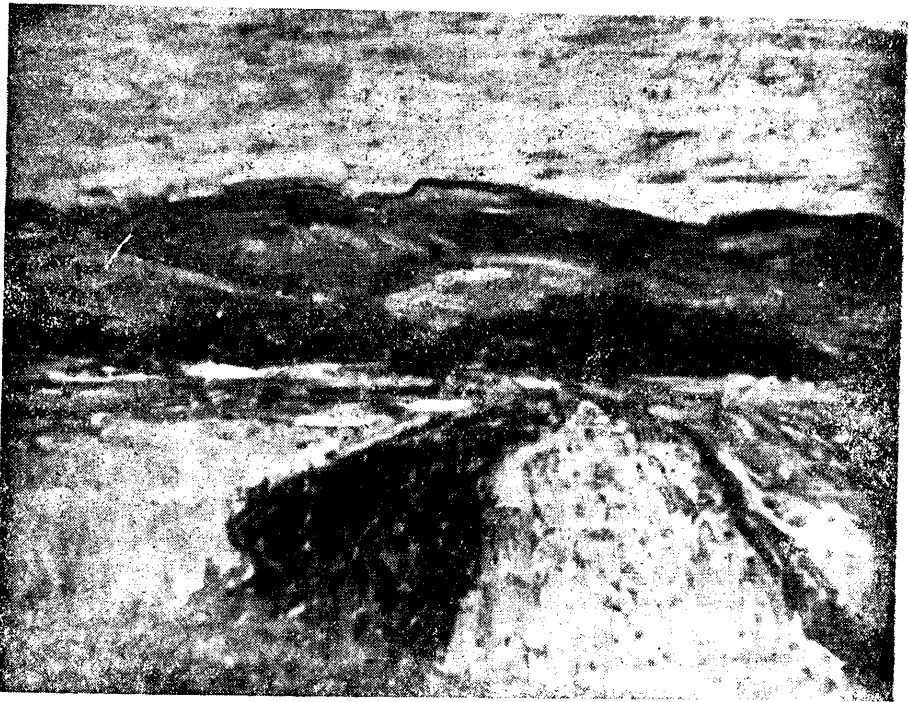
ahol úszik a Rák, az Iker és a Mérleg,
a Föld diadalt zeng a saját erejének.

Mint fény a hazugság és halál éjjelében,
a csillagos föld fürdik hűen és fehéren.

Az ég azúros kristály és kék tenger az est,
benne mint égő gleccser a föld szikrát fereszt.

És kialszik a nap
a foszforos, néma űr alatt.

Fordította: Ács Károly

A. Opresnik : Tájkép